

VAI TRÒ CỦA GIÁO VIÊN TRONG HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP CHO HỌC SINH TRUNG HỌC PHỔ THÔNG: NGHIÊN CỨU Ở THÀNH PHỐ THỦ ĐỨC

PGS.TS. Nguyễn Văn Tứ, Viện Sư phạm Kỹ thuật,
Trường ĐHSP Kỹ thuật TP. Hồ Chí Minh
Đào Thanh Huyền, HV cao học chuyên ngành Giáo dục học,
Trường ĐHSP Kỹ thuật TP. Hồ Chí Minh
Email: tulieudhv@gmail.com, huyenakvina2016@gmail.com

Tóm tắt: *Đội ngũ giáo viên có vị trí, vai trò quan trọng trong việc nâng cao chất lượng hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học phổ thông. Từ những khái niệm chủ yếu và thực tiễn ở các trường trung học phổ thông trên địa bàn thành phố Thủ Đức, bài viết phân tích, khái quát, đánh giá vai trò của đội ngũ giáo viên về nhận thức, trách nhiệm, năng lực, trình độ, kĩ năng thực hiện và phối hợp thực hiện hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học phổ thông trong bối cảnh hiện nay.*

Từ khóa: *Giáo dục hướng nghiệp, giáo viên, học sinh, trường trung học phổ thông, thành phố Thủ Đức*
Nhận bài: 14/3/2025; Biên tập: 15/3/2025; Phản biện: 16/3/2025; Duyệt đăng: 19/3/2025.

1. Mở đầu

Trong bối cảnh đổi mới GD-ĐT, chuyển đổi số trí tuệ nhân tạo AI và sự chuyển dịch cơ cấu ngành nghề, vấn đề giáo dục hướng nghiệp (GDHN) cho học sinh (HS) phổ thông nói chung và HS trung học phổ thông (THPT) nói riêng giữ một vai trò quan trọng đối với việc nâng cao GD toàn diện, phát triển phẩm chất, năng lực người học, góp phần thực hiện mục tiêu “nâng cao dân trí, phát triển nguồn nhân lực, bồi dưỡng nhân tài”. Các chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước, Chính phủ đều xác định hoạt động GDHN là một nội dung cơ bản của quá trình đổi mới căn bản, toàn diện GD-ĐT (Thủ tướng CP, 2018). Bộ GD-ĐT đã có nhiều văn bản hướng dẫn, chỉ đạo hoạt động GDHN cho các cơ sở GD trong từng năm học, từng thời kỳ, từng nội dung GD (Bộ GD-ĐT, 2018, 2022). Chương trình GD phổ thông 2018 xác định hoạt động GDHN là một nội dung quan trọng trong chương trình ở các cấp học, lớp học.

Chính vì vậy, nhiều nghiên cứu về hoạt động GDHN trong nhà trường phổ thông đã được triển khai ở nhiều bình diện khác nhau. Tuy nhiên, chưa có một nghiên cứu toàn diện, cụ thể ở một địa bàn cụ thể như thành phố Thủ Đức về vai trò của đội ngũ GV trong việc GDHN cho HS THPT ở một địa bàn phát triển, trong bối cảnh đổi mới GD, sự phát triển của chuyển đổi số, hội nhập quốc tế đã ảnh hưởng đến nhận thức, quan niệm về hướng nghiệp, chọn nghề của thế hệ trẻ.

Để nghiên cứu về vai trò của đội ngũ GV đối với hoạt động GDHN cho HS THPT trên địa bàn thành phố Thủ Đức trong giai đoạn hiện nay, chúng tôi sử dụng phương pháp nghiên cứu lý luận để tổng hợp, khái quát những vấn đề chung liên quan, sử dụng phương pháp nghiên cứu thực tiễn để khảo sát, thăm dò, tìm hiểu thực tế ở thành phố Thủ Đức; sử dụng phương

pháp thống kê để lượng hóa kết quả nghiên cứu bằng định tính và định lượng.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Một số vấn đề lý luận liên quan

2.1.1. Các định hướng về giáo dục hướng nghiệp cho học sinh phổ thông

Trên cơ sở những chủ trương của Đảng về đổi mới căn bản, toàn diện GD-ĐT được thể hiện trong Nghị quyết 29 (Hội nghị TW 8, khóa XII, 2013), các điều luật của Nhà nước (Luật Giáo dục năm 2019), Thủ tướng Chính phủ đã ban hành quyết định 522/QĐ-TTg ngày 14/5/2018 phê duyệt Đề án “Giáo dục hướng nghiệp và định hướng phân luồng HS trong giáo dục phổ thông giai đoạn 2018-2025 (Thủ tướng Chính phủ, 2018). Cùng với Chương trình GD phổ thông 2018 (Bộ GD-ĐT, 2018), ngày 08/7/2022 Bộ GD-ĐT đã ban hành Thông tư 07/2022/TTBGDD về việc Quy định công tác tư vấn nghề nghiệp, việc làm và hỗ trợ khởi nghiệp trong các cơ sở GD. Trong kế hoạch từng năm học, các nội dung hoạt động GD, Bộ GD -ĐT cũng đã có những hướng dẫn, chỉ đạo về hoạt động GDHN nói chung và GDHN trong trường THPT nói riêng. Tất cả các chính sách, chủ trương, quy định nói trên đã xác định những vấn đề về mục tiêu, yêu cầu, kế hoạch, chương trình, nội dung, hình thức, phương pháp, kiểm tra đánh giá, điều kiện đảm bảo, trách nhiệm của các chủ thể,... trong việc tổ chức hoạt động GDHN ở các cơ sở GD phổ thông.

3.1.2. Một số khái niệm liên quan

- **Giáo dục hướng nghiệp:** Hoạt động GDHN là quá trình xác định rõ các mục tiêu nghề nghiệp cá nhân dựa trên khả năng, sở thích, giá trị,... liên quan đến việc đánh giá khả năng cá nhân, tìm hiểu về các ngành nghề và lĩnh vực làm việc khác nhau để xác định con đường

nghề nghiệp phù hợp nhất. GDHN là một nội dung quan trọng trong Chương trình GD phổ thông 2018, được quy định cụ thể về các phương diện, mức độ ở các cấp học, lớp học; là hoạt động GD bắt buộc được thực hiện từ lớp 6 đến lớp 12. Hoạt động GDHN do nhà GD định hướng, thiết kế và hướng dẫn thực hiện, tạo cơ hội cho HS tiếp cận thực tế, thể nghiệm các cảm xúc tích cực, khai thác những kinh nghiệm đã có và huy động tổng hợp kiến thức, kĩ năng của các môn học để thực hiện những nhiệm vụ được giao hoặc giải quyết những vấn đề của thực tiễn đời sống nhà trường, gia đình, xã hội phù hợp với lứa tuổi. Qua các hoạt động GDHN, HS được hình thành tri thức mới, hiểu biết mới, kĩ năng mới góp phần phát huy tiềm năng sáng tạo và khả năng thích ứng với cuộc sống, môi trường và năng lực định hướng nghề nghiệp tương lai; được đánh giá và tự đánh giá về năng lực, sở trường, hứng thú liên quan đến nghề nghiệp, làm cơ sở để tự chọn cho mình ngành nghề phù hợp và rèn luyện phẩm chất và năng lực để thích ứng với nghề nghiệp tương lai.

Trong GDHN, hoạt động tư vấn hướng nghiệp tập trung vào ba nội dung chính là: Tìm hiểu sở thích nghề nghiệp và năng lực nghề nghiệp của HS; Tư vấn chọn hướng đi phù hợp với HS; Tư vấn lập kế hoạch nghề nghiệp và sẵn sàng chuẩn bị cho nghề nghiệp tương lai.

- *Giáo viên thực hiện công tác GDHN ở trường THPT*: Điều 26 của Điều lệ Trường THCS, trường THPT và trường phổ thông có nhiều cấp học ban hành kèm theo Thông tư số 32/2020/TT-BGDĐT ngày 15/6/2020 của Bộ trưởng Bộ GD-ĐT đã xác định ở trường THPT: GV làm nhiệm vụ dạy học, GD HS; nhân viên làm công tác hỗ trợ, phục vụ hoạt động dạy học, GD HS. Thông tư số 20/2018/TT-BGDĐT của Bộ GD-ĐT về việc ban hành Quy định chuẩn nghề nghiệp GV cơ sở GD phổ thông đã quy định GDHN cho HS là một yêu cầu đối với mỗi GV. Mỗi GV phải am hiểu HS, tư vấn, hướng dẫn, chăm sóc, hỗ trợ HS trong quá trình học tập và hướng nghiệp. Với 3 mức theo cấp độ tăng dần đối với hoạt động GDHN, mức cao hơn đã bao gồm các yêu cầu ở mức thấp hơn liền kề: Mức đạt: biết lồng ghép hoạt động tư vấn và hỗ trợ HS trong dạy học, GD; Mức khá: vận dụng hiệu quả các biện pháp tư vấn và hỗ trợ HS trong dạy học, GD; Mức tốt: đề xuất nội dung, phương thức mới và tư vấn cho đồng nghiệp thực hiện các hoạt động tư vấn và hỗ trợ HS trong hoạt động dạy học, GD” (Bộ GD-ĐT, 2018). Tuy nhiên, tác động, ảnh hưởng về tư vấn, hỗ trợ, GDHN đến với HS THPT không chỉ có GV chủ nhiệm, GV bộ môn, nhân viên phụ trách hướng nghiệp mà còn có các chủ thể khác trong và ngoài nhà trường.

3.1.3. Mục tiêu, nội dung, phương thức, kiểm tra, điều kiện thực hiện hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học phổ thông

Những vấn đề này được thể hiện trong Đề án “GDHN

và định hướng phân luồng HS trong GD phổ thông giai đoạn 2018-2025” (Thủ tướng Chính phủ, 2018), Chương trình GD phổ thông 2018 (Bộ GD-ĐT, 2018) và nhiều văn bản khác.

- *Mục tiêu* GDHN ở THPT nhằm giúp HS phát triển các phẩm chất, năng lực đã được hình thành ở cấp tiểu học và cấp THCS. Chương trình GDPT 2018 (Chương trình Hoạt động trải nghiệm và Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp) quy định: Mục tiêu của chương trình là nhằm hình thành ở HS những hiểu biết về nghề nghiệp; hiểu biết và rèn luyện phẩm chất, năng lực liên quan đến nghề nghiệp; kĩ năng ra quyết định và lập kế hoạch học tập theo định hướng nghề nghiệp. Hoạt động GDHN không chỉ được thực hiện trong các giờ GDHN mà còn được thực hiện đa dạng, phong phú bằng nhiều phương thức và loại hình hoạt động.

- *Nội dung* GDHN thực hiện ở THPT đảm bảo nguyên tắc chung là mang tính thực hành và định hướng về nghề nghiệp, thể hiện trên 3 phương diện: Hoạt động tìm hiểu nghề nghiệp; Hoạt động rèn luyện phẩm chất, năng lực phù hợp với định hướng nghề nghiệp; Hoạt động lựa chọn hướng nghề nghiệp và lập kế hoạch học tập theo định hướng nghề nghiệp.

Thông tư 07 (2022) xác định nội dung *tư vấn nghề nghiệp, việc làm ở THPT*: (1) GD HS phát triển phẩm chất, năng lực bản thân và xác định nguyện vọng, sở thích nghề nghiệp; (2) Cung cấp cho HS thông tin về các cơ sở GD đại học, chương trình đào tạo và tư vấn cho HS về vị trí việc làm sau khi tốt nghiệp; (3) Cung cấp cho HS thông tin và xu hướng phát triển của các ngành, nghề trong xã hội; (4) GD HS hình thành, phát triển các kỹ năng làm việc nhóm, thuyết trình, lãnh đạo, lập kế hoạch, tự học, giải quyết vấn đề; (5) Tổ chức cho HS tìm hiểu, trải nghiệm thực tế đối với nhóm nghề nghiệp, việc làm theo sở thích, nguyện vọng của HS và phù hợp với điều kiện của nhà trường. *Nội dung công tác hỗ trợ hướng nghiệp ở THPT*: (1) Tuyên truyền, phổ biến cho HS các nội dung, hoạt động về đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp; (2) GD, hướng dẫn HS hiểu và vận dụng các kiến thức, kỹ năng: Công dân tích cực, nhận thức về khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo, công nghệ, chuyển đổi số, tư duy thiết kế, kiến thức kinh doanh, quản lý tài chính, mô hình kinh doanh và giải pháp truyền thông; (3) Hướng dẫn, cung cấp tài liệu, học liệu giúp HS hình thành các dự án khởi nghiệp; (4) Bố trí cơ sở vật chất, nguồn lực, tạo môi trường giúp HS được trải nghiệm, thực hành, triển khai và phát triển các ý tưởng, dự án khởi nghiệp; (5) Kết nối các dự án khởi nghiệp khả thi của HS với các đối tác, tổ chức ương tạo, hỗ trợ khởi nghiệp...

- *Phương thức tổ chức* GDHN ở THPT được thể hiện qua phương thức khám phá, phương thức thể nghiệm, tương tác, phương thức cố gắng, phương thức nghiên cứu. Các phương thức nói trên được thể hiện qua loại

hình hoạt động đa dạng, phong phú, phù hợp, hiệu quả; được tổ chức trong và ngoài lớp học, trường học theo quy mô nhóm, lớp học, khối lớp hoặc quy mô trường; với sự tham gia, phối hợp, liên kết của nhiều lực lượng GD. Thông tư 07 (2022) xác định các hình thức GDHN (tư vấn nghề nghiệp, việc làm) ở THPT: (1) Tích hợp, lồng ghép vào các môn học và các hoạt động GD của nhà trường; (2) Tổ chức cho HS tìm hiểu yêu cầu về phẩm chất, năng lực, chuyên môn, nghiệp vụ đối với các ngành nghề, việc làm thông qua các học cụ, công cụ lao động, tài liệu về nghề nghiệp, việc làm; (3) Tổ chức bồi dưỡng kiến thức, rèn luyện kỹ năng về nghề nghiệp, việc làm cho HS thông qua các hoạt động câu lạc bộ, hoạt động ngoài giờ lên lớp và hoạt động phối hợp với các đối tác; (4) Tổ chức cho HS được trải nghiệm, thực hành đối với các nhóm ngành nghề, việc làm đã được tư vấn thông qua hoạt động tham quan, trải nghiệm tại cộng đồng, doanh nghiệp, cơ quan, đơn vị, các đối tác, phù hợp với điều kiện của nhà trường; (5) Tổ chức ngày hội tư vấn tuyển sinh, tư vấn nghề nghiệp, việc làm cho HS.

- *Kiểm tra, đánh giá GDHN ở THPT phải quán triệt được mục đích, nguyên tắc, nội dung đánh giá theo quy định của chương trình; kết hợp đánh giá của GV với tự đánh giá và đánh giá đồng đẳng của HS, đánh giá của cha mẹ HS và đánh giá của cộng đồng; đảm bảo cứ liệu đánh giá chính xác, khoa học, phù hợp; kết quả đánh giá đối với HS là kết quả tổng hợp đánh giá thường xuyên và định kì. Điều kiện nhân tài - vật lực để thực hiện GDHN cần đầy đủ, kịp thời, đồng bộ, phù hợp.*

3.2. Thực trạng về vai trò giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học phổ thông của giáo viên (khảo sát trên địa bàn thành phố Thủ Đức)

Thành phố Thủ Đức hiện có gần ba mươi cơ sở GD có cấp học THPT với sự đa dạng loại hình trường (trường công lập, trường ngoài công lập, trường chuyên của ĐHQG, trường nhiều cấp học, Trung tâm GDTX có cấp THPT,...). Theo đánh giá của ngành GD và của xã hội, cùng với việc nâng cao chất lượng GD toàn diện, trong thời gian qua, các cơ sở GD trên địa bàn thành phố Thủ Đức đã chú ý đến hoạt động GDHN cho HS THPT và đã có những kết quả đáng ghi nhận, trong đó khẳng định vai trò của đội ngũ GV và những người làm công tác GDHN. Tuy nhiên, với sự phát triển KT-XH, hội nhập quốc tế, chuyển đổi số, sự chuyển dịch cơ cấu ngành nghề,... đã tác động tới hoạt động GDHN cho HS THPT trên địa bàn và hoạt động GDHN của GV. Trong năm 2024, chúng tôi đã tổ chức thăm dò, thu nhận 100 phiếu về các ý kiến (của 60 GV THPT, 15 CBQL GD, 15 đại diện cha mẹ HS và 10 đại diện HS THPT ở Trường THPT Phước Long ở P. Phước Long B) về các nội dung liên quan đến vai trò của GV trong hoạt động GDHN cho HS. Hình thức khảo sát qua việc phát phiếu trực tiếp và sử dụng phần mềm tạo biểu mẫu trực tuyến google form. Kết quả như sau:

TT	Nội dung khảo sát về vai trò của GV trong GDHN	Đánh giá của người được hỏi ý kiến				Xếp thứ bậc	
		Tốt	Khá	Đạt	Chưa đạt	ĐTB	Thứ
1	GV nắm vững những vấn đề lý luận và thực tiễn, xác định đúng mục tiêu hướng nghiệp phù hợp năng lực HS	38	32	22	8	30,0	4
2	GV chịu trách nhiệm chính trong việc triển khai nội dung GDHN	48	30	19	3	32,3	1
3	GV vận dụng hiệu quả các hình thức, phương pháp GDHN	39	31	23	7	30,2	2
4	GV kết nối với các tập thể và cá nhân trong trường và trường để GDHN cho HS	40	30	21	9	30,1	3
5	GV nắm bắt được những thay đổi liên quan để tư vấn, hướng dẫn, bổ sung, thông tin về công tác GDHN	37	29	25	9	29,4	5
Tỷ lệ đánh giá chung (%)		40.4%	30.4%	22.0%	7.2%		

Kết quả thăm dò cho thấy, các nội dung được đánh giá đều ở mức độ tương đương (điểm bình quân từ 29,4 đến 32,3 điểm) và các ý kiến đánh giá mức độ thực hiện vai trò của người GV trong hoạt động GDHN đạt hơn 70% khá và tốt. Tuy nhiên, vẫn có 22.0% ý kiến đánh giá ở mức độ đạt và có 7.2% đánh giá mức độ chưa đạt. Vì vậy, cần có biện pháp tiếp tục phát huy vai trò của GV đối với hoạt động GDHN cho HS THPT trong bối cảnh hiện nay.

3.3. Vai trò của giáo viên trong việc nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học phổ thông

(1). **Đội ngũ GV nắm vững những vấn đề lý luận và thực tiễn, xác định đúng mục tiêu hướng nghiệp phù hợp với mục tiêu chung và phù hợp với năng lực HS trong các điều kiện cụ thể.** Ở trường THPT, đội ngũ GV là lực lượng chủ chốt, quan trọng trong hoạt động GD nói chung và hoạt động GD hướng nghiệp nói riêng. Thực tế ở thành phố Thủ Đức, mặc dù trường THPT, các trường đại học, các doanh nghiệp,... đã đến tận trường để tư vấn hướng nghiệp, nhưng không thể thiếu vai trò của người GV trong việc tư vấn, hỗ trợ, định hướng và quyết định hướng nghiệp của HS. GDHN là một hoạt động phổ biến, quen thuộc ở trường THPT, nhưng đội ngũ GV (GV chủ nhiệm, GV bộ môn, GV chuyên trách,...) thực sự nhận thức toàn diện về hoạt động GDHN cho HS, nắm vững những vấn đề liên quan đến mục tiêu, nội dung, phương pháp GDHN trong mối liên hệ mật thiết với HS. Đội ngũ GV được trang bị những cơ sở lý luận, nắm vững chủ trương, chính sách về GDHN, quán triệt được mục

tiêu, phát triển được nội dung, sáng tạo và linh hoạt trong hình thức, phương pháp hướng nghiệp, có khả năng tư vấn hiệu quả, phù hợp với năng lực của HS, điều kiện của gia đình và xu hướng nghề nghiệp của xã hội. Đội ngũ GV cũng là nhân tố quan trọng trong việc liên kết với gia đình, với các lực lượng xã hội, với các chuyên gia tư vấn hướng nghiệp của các trường đại học, các đối tác,... trong việc cùng GDHN cho HS THPT. GV cũng là chủ thể kiểm tra, đánh giá kết quả GDHN ở mỗi HS; nắm bắt được những thay đổi liên quan đến hướng nghiệp của HS để có thể tư vấn, hướng dẫn, thông tin tới HS, cha mẹ HS và các lực lượng liên quan để không ngừng nâng cao chất lượng, hiệu quả việc GDHN ở trường THPT.

(2). Đội ngũ GV chịu trách nhiệm chính trước nhà trường, trước HS, gia đình HS và xã hội triển khai chất lượng, hiệu quả các nội dung GDHN phù hợp với điều kiện, phẩm chất, năng lực của HS. Chuẩn nghề nghiệp GV cơ sở GD phổ thông, các quy định về công tác chủ nhiệm lớp và nhiều quy định của các trường THPT đều quy định rõ trách nhiệm, vai trò quan trọng, chủ chốt của GV về công tác GDHN cho HS. Thực tế là HS thường xuyên tiếp xúc với GV từ các hoạt động của công tác chủ nhiệm (sinh hoạt lớp, câu lạc bộ, hội nghị cha mẹ HS,...), công tác giảng dạy bộ môn đến các hoạt động giao tiếp thường nhật. GV có điều kiện để quan tâm, quán xuyến, nhận biết, chia sẻ, thấu hiểu những tâm tư, nguyện vọng của HS, trong đó có những vấn đề liên quan đến GDHN. Việc xác định mục tiêu GDHN, nội dung GDHN cần phải được cụ thể hóa theo điều kiện gia đình, năng lực HS, xu hướng của xã hội, không quá phụ thuộc cứng nhắc vào Chương trình GD phổ thông 2018 để ép buộc, khiên cưỡng, yêu cầu HS phải thực hiện. Các nội dung liên quan đến hoạt động tư vấn, hỗ trợ hướng nghiệp, rèn luyện phẩm chất, năng lực phù hợp với định hướng nghề nghiệp, lựa chọn định hướng nghề nghiệp, lập kế hoạch học tập, rèn luyện, chuẩn bị theo định hướng nghề nghiệp,... đều được GV chủ trì, phối hợp các lực lượng GD khác thực hiện, điều chỉnh, phù hợp, hiệu quả với điều kiện cụ thể của mỗi HS. Vì vậy, về trách nhiệm chuyên môn, về lương tâm nghề nghiệp, về phẩm chất nhân cách của nhà giáo, đội ngũ GV là người chịu trách nhiệm chính trước nhà trường, trước HS, gia đình và xã hội về chất lượng, hiệu quả của hoạt động GDHN.

(3). Đội ngũ GV được trang bị về kỹ năng GDHN, có lợi thế, điều kiện thuận lợi trong việc vận dụng hiệu quả các hình thức, phương pháp GDHN phù hợp với đối tượng HS trong bối cảnh cuộc sống hiện nay. Kỹ năng GD là một trong những kỹ năng quan trọng của GV, được đào tạo, bồi dưỡng, phát triển trong quá trình học tập, giảng dạy, công tác. Kỹ năng GDHN của GV không phải là một kỹ năng đơn lẻ, mà là tổ hợp của nhiều kỹ năng thành

phần tạo nên một cấu trúc thống nhất, thể hiện cách thức huy động, vận dụng kiến thức để tổ chức, thực hiện thành công các hoạt động GDHN. Tổ hợp kỹ năng GDHN bao gồm kỹ năng căn bản, cốt lõi, đảm bảo cho việc thực hiện các nhiệm vụ GDHN theo quy định và kỹ năng hỗ trợ, kỹ năng mềm, nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả các hoạt động tư vấn, hỗ trợ, GDHN. Chính vì vậy, GV THPT được trang bị các kỹ năng GDHN để tổ chức hoạt động tư vấn, hướng dẫn HS tìm hiểu về đặc điểm bản thân, tìm hiểu về nghề nghiệp, xây dựng và thực hiện kế hoạch học tập theo định hướng nghề nghiệp, ra quyết định chọn nghề. Đồng thời, GV cũng có các kỹ năng đặt câu hỏi, lắng nghe, phản hồi trong quá trình tư vấn, hỗ trợ, GDHN cho HS (Lê Diên Phương, 2025). GV có lợi thế hơn các chủ thể GD khác trong việc linh hoạt, đa dạng hóa, phối hợp thực hiện các phương thức GDHN cho HS (phương thức khám phá, thể nghiệm, tương tác, cống hiến, nghiên cứu) trong các hoạt động với quy mô khác nhau ở trong và ngoài nhà trường với sự tham gia, phối hợp, liên kết của nhiều lực lượng GD khác. Đội ngũ GV cũng là người có đủ điều kiện, năng lực, lợi thế trong việc thực hiện hoạt động GDHN qua việc tích hợp, lồng ghép vào các môn học và các hoạt động GD; tổ chức cho HS tìm hiểu về nghề nghiệp; tổ chức các hoạt động câu lạc bộ, hoạt động trải nghiệm, liên kết về GDHN; tổ chức tham quan, học tập và ngày hội tư vấn tuyển sinh, tư vấn nghề nghiệp, việc làm cho HS.

(4). Đội ngũ GV thường xuyên kết nối với các tập thể và cá nhân trong trường, với gia đình HS và các lực lượng xã hội để thực hiện tốt việc GDHN ở trường THPT. Cũng như các hoạt động GD khác, hoạt động GDHN cho HS THPT phải có hoạt động đồng bộ của các tập thể, cá nhân ở trong và ngoài nhà trường. Đội ngũ GV là người kết nối, chia sẻ, phản hồi những đóng góp tích cực, thiện chí của các cá nhân, tập thể trong nhà trường với những nguyện vọng, chí hướng, lựa chọn nghề nghiệp của mỗi HS. Trong mối quan hệ với gia đình HS, người GV là cầu nối thường xuyên, hiệu quả giữa nhà trường với cha mẹ HS những vấn đề liên quan đến định hướng tương lai, lựa chọn nghề nghiệp của HS, thông qua sự phân tích, chia sẻ, đánh giá, phản biện về những năng lực, phẩm chất của mỗi em, điều kiện gia đình, xu hướng nghề nghiệp của xã hội. Đội ngũ GV cũng là người đại diện cho nhà trường, cho cha mẹ HS để liên kết, phối hợp với các lực lượng GD khác ngoài nhà xã hội, các cơ sở GD đại học, các đối tác là công ty, doanh nghiệp, nhà máy trong việc tổ chức các hoạt động tư vấn, hỗ trợ hướng nghiệp, tổ chức câu lạc bộ và ngày hội hướng nghiệp, các hoạt động tham quan, trải nghiệm về hướng nghiệp. Đồng thời, đội ngũ GV cũng thực hiện hoạt động tuyên truyền, vận động gia đình, xã hội ủng hộ, đầu tư các nguồn lực (nhân lực, vật lực, tài lực) cho hoạt động GDHN ở các trường THPT.

3. Kết luận

Trong bối cảnh đổi mới GD, hoạt động GDHN cho HS THPT không chỉ phụ thuộc vào định hướng của nhà trường, tư vấn của xã hội, ý muốn của gia đình HS mà còn phụ thuộc vào những yếu tố khách quan, chủ quan tác động tới nhà trường, tới gia đình, tới nhận thức của HS. Quá trình hội nhập quốc tế, sự phát triển của công nghệ số, trí tuệ nhân tạo AI, những thay đổi của nền KT-XH đất nước, sự chuyển dịch cơ cấu của ngành nghề hiện nay,... sẽ tác động tới hoạt động GDHN cho HS THPT trên địa bàn thành phố Thủ Đức. Các trường THPT, các cơ sở GD đại học, các đối tác, các nhà tư vấn, các doanh nghiệp,... cần chú ý tới vai trò, vị trí quan trọng, chủ chốt của đội ngũ GV trong việc tư vấn, hỗ trợ, GDHN của HS để có biện pháp không ngừng nâng cao trình độ, năng lực, kĩ năng về hoạt động GDHN và các chính sách đãi ngộ đối với đội ngũ GV. Tuy nhiên, cùng với sự nỗ lực của bản thân, đội ngũ GV cần có sự chỉ đạo, quản lý, giúp đỡ, ủng hộ, phối hợp của các cấp quản lý GD, của các cấp chính quyền, tổ chức, cá nhân, gia đình HS và toàn xã hội để họ thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ hoạt động GDHN cho HS THPT trong bối cảnh hiện nay. ○

Tài liệu tham khảo

- [1]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Chương trình giáo dục phổ thông - Chương trình Hoạt động trải nghiệm và Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp*. Ban hành theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018.
- [2]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2022). *Thông tư 07/2022/TT-BGDĐT, ngày 08/7/2022 về việc Quy định công tác tư vấn nghề nghiệp, việc làm và hỗ trợ khởi nghiệp trong các cơ sở giáo dục*.
- [3]. Lê Thị Duyên (2019). *Thực trạng năng lực định hướng nghề nghiệp của học sinh trung học phổ thông*. Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam, số 19 (2019) tr.42.
- [4]. Lê Duy Hùng (2018). *Thực trạng nhu cầu về các hình thức tư vấn hướng nghiệp của học sinh một số trường trung học phổ thông tại TP. Hồ Chí Minh*. Tạp chí Giáo dục, số 427 (2018), tr. 15.
- [5]. Lê Thị Xuân Liên, Nguyễn Phong, Hồ Đắc Vinh (2024). *Thực trạng công tác giáo dục hướng nghiệp ở các trường trung học phổ thông, trung tâm giáo dục nghề nghiệp - giáo dục thường xuyên trên địa bàn tỉnh Quảng Trị*. Tạp chí Giáo dục, tập 24 (số Đặc biệt 11), tháng 11/2024, tr.301-307.
- [6]. Đỗ Bích Ngọc (2024). *Thực trạng tác động của gia đình và nhà trường tới định hướng nghề nghiệp của học sinh trung học phổ thông*. Tạp chí Thiết bị Giáo dục, số Đặc biệt, tháng 1/2024, tr.244-246.
- [7]. Đoàn Thiện Nhân (2022). *Giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học phổ thông trong bối cảnh đổi mới giáo dục*. NXB Giáo dục Việt Nam.
- [8]. Lê Diên Phương (2024). *Nghiên cứu khái niệm và cấu trúc năng lực tư vấn hướng nghiệp của giáo viên trung học phổ thông ở Việt Nam hiện nay*. Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam, tập 20, số S1, tr.18-23.
- [9]. Lê Diên Phương (2025). *Thực trạng kĩ năng tư vấn hướng nghiệp của giáo viên trung học phổ thông tỉnh Phú Thọ*. Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam, tập 21, số 02 (2025), tr.94-103.
- [10]. Nguyễn Thị Túy Phương (2018). *Thực trạng quản lí hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh tại các trường trung học phổ thông huyện Hóc Môn, TP. Hồ Chí Minh*. Tạp chí Giáo dục, số 439 (2018), tr.1.
- [11]. Thủ tướng Chính phủ (2018). *Quyết định 522/QĐ-TTg ngày 14/5/2018 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt Đề án “Giáo dục hướng nghiệp và định hướng phân luồng HS trong giáo dục phổ thông giai đoạn 2018-2025”*.
- [12]. Ngô Thanh Thủy, Lương Đình Hải (2024). *Các yếu tố và hoạt động chính trong khám phá nghề nghiệp của học sinh trung học phổ thông: Nghiên cứu phân tích mạng lưới*. Tạp chí Khoa học giáo dục Việt Nam, tập 20, số 8 (tháng 8/2024), tr.40-45.

THE ROLE OF TEACHERS IN CAREER GUIDANCE EDUCATION FOR HIGH SCHOOL STUDENTS: A STUDY IN THU DUC CITY

Assoc. Prof. Dr. Nguyen Van Tu, Institute of Technical Education,
Ho Chi Minh City University of Technology and Education
Email: tulieudhv@gmail.com

Dao Thanh Huyen, Postgraduate in Education,
Ho Chi Minh City University of Technology and Education
Email: huyenakvina2016@gmail.com

Abstract: The teaching staff has an important position and role in improving the quality of career guidance activities for high school students. From the main concepts and practices in the high schools in Thu Duc city, the article analyzes, generalizes, and evaluates the role of teachers in terms of awareness, responsibility, capacity, qualifications, skills to implement and coordinate the implementation of career guidance education activities for high school students in the current context.

Keywords: Career guidance education, teachers, students, high school, Thu Duc city.